

ICEANS 2022

**1st International Conference on Engineering and Applied
Natural Sciences**

May 10-13, 2022 : Konya, Turkey

Proceeding Book

1st International Conference on Engineering and Applied Natural Sciences

May 10-13, 2022, Turkey

Typesetting

Assoc. Prof. Dr. Umut ÖZKAYA

Cover Design

Assoc. Prof. Dr. Umut ÖZKAYA

Editors

Assoc. Prof. Dr. Umut ÖZKAYA

ISBN: 978-625-00-9278-1

Şehir Hastanelerinin Cephe Karakteristiklerinin Karşılaştırılması: Bölgeler Üzerine Bir İnceleme

Gonca Özer Yaman^{1*}, Cemre Kılınç², Ayşe Yıldırım Ateş³ ve Elif Merve Erturan⁴

¹ Mimarlık Bölümü / Bingöl Üniversitesi, Türkiye

² Mimarlık Bölümü / Bingöl Üniversitesi, Türkiye

³ Mimarlık Bölümü / Akdeniz Üniversitesi, Türkiye

⁴ Mimarlık Bölümü, Konya Teknik Üniversitesi, Türkiye

*gozer@bingol.edu.tr

Özet – Günümüzde hızlı nüfus artışıyla oluşan kentleşme ile kentlerdeki ihtiyaçlar artmakta ve farklı fonksiyonlarda ve tipolojilerde yapılar oluşmaktadır. Kentleri oluşturan mimari mekânların cepheleri sadece mekanları sınırlandıran yapı elemanları değil aynı zamanda kent oluşumunun da bir parçasıdır. Hızlı kentleşme, kalabalıklaşma, kirlilik ve gürültü sağlık sorunlarını ortaya çıkarmakta böylece bu sorunların giderilmesi için sağlık yapılarına ihtiyaç duyulmaktadır. Sağlık yapıları, birçok fonksiyonun bir arada bulunduğu karmaşık yapılardır. Bu karmaşık yapıların cephe tasarımları yapılırken bilgi temelli çevresel faktörlerin de dikkate alınarak bütüncül yaklaşılması gerekmektedir. Türkiye’de, son yıllarda artan hastane ihtiyacının karşılanması amacıyla şehir hastaneleri modeli uygulamaları görülmektedir. Birçok kentte hızla inşa edilen ve faaliyete geçen şehir hastanelerine rastlanmaktadır. Bu çalışmada şehir hastanelerinin cephe biçimlenişinde sosyal kültürel ekonomik faktörlerin dikkate alınıp alınmadığı irdelenerek yere özgü düşünülmesi gereken cephelerinin ne şekilde tasarlandığı, farklı çevresel faktörlere sahip kentlerde nasıl biçimlendiği karşılaştırılmıştır. Çalışma kapsamında Türkiye’nin 7 bölgesinden örnekler seçilmeye çalışılmış ancak Karadeniz Bölgesi’nde bulunmadığı tespit edildiğinden 6 bölge üzerinde durularak her bölgeden bir şehir hastanesi seçilmiş ve analiz edilmiştir. Farklı çevresel faktörlere sahip kentlerde uygulanmış olan şehir hastaneleri incelenerek analizler sonucunda elde edilen veriler ile bu yapılar uygulandığı kentlerin ve alanların çevresel faktörleri ve cephe karakteristikleri değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucunda sorunlar ortaya koyularak çözüm önerileri sunulmuştur. Bu çalışma ile yere özgü planlanması gereken sağlık yapılarının cephe karakteristiklerinin oluşması için kavramsal bir çerçeve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler – şehir hastaneleri, sağlık yapıları, mimarlıkta cephe, hastane yapıları

I. GİRİŞ

Türkiye’de sağlık hizmetleriyle ilgili ihtiyaçlar ve gelişmeler doğrultusunda 2006 yılında sağlık hizmetlerinde “Kamu Özel Sektör Ortaklığı Modeli” olarak da adlandırılan şehir hastaneleri süreci başlamıştır [1]. Şehir hastanelerinin yapımı Türkiye’deki sağlık sistemi için dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Şehir hastaneleri, birçok sağlık hizmetini verirken iş hacminin büyümesini hedeflediği düşünülmektedir [2].

İhtiyaçların karşılanması noktasında hastane yapıları fiziksel olarak büyüme göstermektedir. Bu büyümenin etkileri

düşünüldüğünde tasarlanan mekanlar için birçok tasarım kriteri önem kazanmaktadır. Kütlelerin cephe özellikleri hem kentsel etki hem de tasarım bütünlüğü bakımından önemli bir konudur. Bu kapsamda çalışmada Şehir hastaneleri cephe karakteristikleri incelenerek sorunların ortaya konması amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında öncelikle çalışmanın kavramsal çerçevesini ortaya koymak adına Dünyadan ve Türkiye’den hastane örnekleri incelenerek hastaneler hakkında genel bilgiler verilmiştir. Çalışmanın devamında Türkiye’de farklı kentsel çevrelerde bulunan şehir hastaneleri örnekleri incelenmiş, Akdeniz bölgesinde bulunan Adana, Marmara Bölgesinde Bursa, İç Anadolu Bölgesinde, Konya, Doğu

Anadolu Bölgesinde Elazığ Fethi Sekin, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ise Gaziantep Şehir hastaneleri analiz edilmiştir. İncelemeler yapılırken öncelikle şehir hastanelerinin genel özellikleri, iklim verileri, hastane yerleşkelerinin kent ile ilişkilerine bakılmıştır. Şehir hastane örneklerinin cephe özellikleri bakımından renk, doku, cephe malzemesi, kat yükseklikleri, form özellikleri, pencere özellikleri gibi cephe karakteristiklerini oluşturan parametreler değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucu farklı kentsel çevrelerde bulunan bu örnekler karşılaştırılarak sonuçlar ortaya konmuştur.

II. DÜNYA'DAN VE TÜRKİYE'DEN HASTANE ÖRNEKLERİ

A. Dünya'dan Hastane Örnekleri

Cedars-Sinai Tıp Merkezi

1994'ten beri hizmet vermekte olan Cedars-Sinai Tıp Merkezi bir travma merkezi ve bir araştırma merkezi de dahil olmak üzere birden fazla özel birime sahiptir. LA, California'daki en iyi ikinci hastane olarak sıralanır. Modern tıbbın sunduğu en iyi hasta bakımı için uluslararası üne sahip bir hastanedir.

Cephe özellikleri incelendiğinde koyu renk ve cam cephe kaplamanın ön planda olduğu görülmektedir. L formuna sahip olan hastane kütleli yüksek katlı ve gösterişlidir. Ayrıca iki ana caddeye cephesi olması da hastanenin görünürlüğünü arttırmaktadır.

Şekil 1. Cedars-Sinai Tıp Merkezi Genel Görünüm [3]

John Hopkins Hastanesi

Baltimore, Maryland, ABD'de bulunan Johns Hopkins Tıp Okulu'nun eğitim hastanesi ve biyomedikal araştırma tesisidir. lider ve hayırsever Johns Hopkins'in adını taşımaktadır.

Johns Hopkins Hastanesi, art arda 21 yıl boyunca Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en iyi genel hastane olarak bilinmektedir. 2013'te Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en iyi hastane olarak eski haline getirilmiştir.[4]

Şekil 2. Cedars-Sinai Tıp Merkezi Genel Görünüm [5]

Heidelberg Üniversite Hastanesi

Üniversite Hastanesi Heidelberg, Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki en büyük tıp merkezlerinden biridir. 1388'de kurulan ve Almanya'nın en eski üniversitesi olan Heidelberg Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin bir parçasıdır. Hastane her yıl yaklaşık 1 milyon ayakta hasta ve 65.000 yatan hasta işletmektedir ve kanser tedavisi ile ünlüdür.

Cephe analizi yapıldığında mavi, sarı, kırmızı ve turuncu renklerin kullanıldığı cam cephe kaplaması görülmektedir. Açıklıkları oldukça fazla olan binada kat sayısı alçak tutulmuştur.

Şekil 3. Heidelberg Üniversite hastanesi Genel Görünüm [6]

Borgo Trento Hastanesi

Borgo Trento Hastanesi'nin Yeni Cerrahi, Yoğun Bakım ve Acil Ünite projesi, daha önce çeşitli tarihi merkezlerde konumlandırılmış olan ana uzmanlaşmış ameliyat birimlerini (Beyin Cerrahisinden Kalp Cerrahisine) merkezileştirerek, Avrupa'daki en büyük hastane yenileme projelerinden birisi olarak bilinmektedir.

Adige Nehri'nin kıyısında yer alan hastane gösterişli ve büyük kütleliyle dikkat çekmektedir. Rijit bir cephe düzenlemesi görülen hastanede manzara ve güneşten faydalanılması amacıyla büyük pencereler tasarlanmış ve sirkülasyon ve koridor hatlarında da cam malzemeler öne çıkmaktadır.

Şekil 4. Borgo Trento hastanesi genel görünümü [7]
Kanazawa Tıp Fakültesi Hastanesi

Kanazawa Üniversitesi 1972'de kurulan ve Japonya'nın Ishikawa eyaletine bağlı Uchinada'da bulunan özel bir üniversitedir. Üniversiteye bağlı bir genel hastane olan Kanazawa Tıp Fakültesi hastanesi büyük ve gösterişli yapısıyla dikkat çekmektedir. Beyaz malzemenin kullanıldığı ve sade görünümüyle ön plana çıkan binada şerit açıklıklar ve yüksek kat görülmektedir.

Şekil 5. Kanazawa Tıp Fakültesi hastanesi genel görünümü [8]

B. Türkiye'den Hastane Örnekleri

Tuzla Devlet Hastanesi

İstanbul'un en doğusunda yer alan Tuzla ilçesine 2017 yılında Tuzla devlet hastanesi yapılmıştır. Hastane 400 yatak kapasitesine sahiptir. UBMS proje yönetimi mimarlık şirketi tarafından tasarlanan hastanede personel, hasta ve ziyaretçi yaklaşımı ayrı ayrı düşünülmüştür. D-100 karayolunun kenarında konumlanan yapı 48 dönümlük arazide inşa edilmiş olup, 53.140m2 toplam alana sahiptir.

Hastanede 324 açık otopark, 84 kapalı otopark bulunmaktadır. 53 yataklı yoğun bakım servisi, 46 yataklı acil servis müşahede bölümü bulunmaktadır. Ayrıca hastanede 13 ameliyathane ve 84 poliklinik bulunmaktadır [9].

Tuzla Devlet hastanesinin cephe tasarımında alüminyum ve cam giydirme cephe uygulandığı görülmektedir. Alüminyum giydirme cephe uygulamasında karışık düzende beyaz, açık gri, koyu gri ve siyah renklerinin uygulandığı görülmektedir. Ayrıca cephe tasarımında doluluk ve boşluk oranları analiz

edildiğinde, boşluk oranlarının daha çok olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 6. Tuzla devlet hastanesi genel görünümü [9]

Özel Medicana Hastanesi Kızıltoprak Şubesi

İstanbul'un Anadolu yakasında yer alan Kadıköy ilçesi Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadı'na komşu olan Özel Medicana Hastanesi Kızıltoprak Şubesi 2017 yılında Zoom/TPU Mimarlık Şirketi tarafından tasarlanmıştır. Hastane Bağdat Caddesi ile sahil yolunun bağlantı noktasında yer almaktadır. 65 yatak kapasiteli hastane 14.104m2 inşaat alanı üzerine oturmaktadır.

Medicana Kızıltoprak hastanesinin cephesine hareket katan ahşap güneş kırıcıları andıran kompozit elemanlar kullanılmıştır. Zoom/TPU Mimarlık Şirketinin kendi internet sitesinden hastanenin cephe tasarımını yaparken lineer kompozit parçalarla düşey etkinin güçlendirildiğini, boyalı cam yüzeylerle ise yapının derinliğinin artırıldığını belirtmişlerdir [10].

Şekil 7. Özel Medicana Hastanesi Kızıltoprak Şubesinin genel görünümü [11]

Bursa Mustafa Kemalpaşa Devlet Hastanesi

Bursa'nın Mustafa Kemalpaşa İlçesinde 100.000m2 alan üzerine oturan 35.000m2 kapalı alana sahip Bursa Mustafa Kemalpaşa Devlet Hastanesi 2015 yılında yapımı bitmiş ve hizmete açılmıştır. Peb Mimarlık Şirketi tarafından tasarlanan hastane yoğun bakım üniteleri de dahil olmak üzere 252 yatak kapasitelidir.

Hastanenin cephe tasarımında kompozit cephe kaplama elemanlarıyla kabuk görünümü verilmiştir. Kabuk olarak tasarlanan cephelerde açıklık bırakılmamış sağır olarak tasarlanmıştır. Tasarlanan cephe elemanlarının herhangi bir fonksiyonu olmayıp sadece görsel bir etki yaratılmıştır.

Şekil 8. Bursa Mustafa Kemal Paşa Devlet Hastanesinin genel görünümü [12]

Özel Güven Çayyolu Sağlık Kampüsü

Özel Güven Çayyolu Sağlık Kampüsü geniş bir alanda bir ve iki katlı çözümlenmeleriyle yatay olarak tasarlanmıştır. Kapalı mekanları ortada bulunan bir avlu etrafında tasarlanan sağlık kampüsü pek çok sağlık yapısından bu yönüyle farklılaşmaktadır. Tasarımını Ven Mimarlık şirketinin yaptığı sağlık kampüsü Ankara kentinin güney doğusundaki ilçesi olan Çayyolu'nda bulunmaktadır. Kampüste sağlık hizmetlerine ek olarak geriatri hizmeti de verilmektedir. 2013 yılında yapımı biten sağlık kampüsü, 2014 yılında Avrupa Gayrimenkul Ödülleri'nde Best Europe olarak seçilmiştir.

Sağlık kampüsündeki kapalı mekanların cephe tasarımında mat ve gri renkte granit taş kaplaması kullanılmıştır. Ayrıca pencerelerde düşey yönlü ahşap güneş kırıcılarında granit kaplamayla birlikte daha uyumlu bir görünüm sağlanmaktadır.

Şekil 9. Özel Güven Çayyolu Sağlık Kampüsü genel görünümü [13]

Özel Acıbadem Hastanesi Altunizade Şubesi

2017 yılında yapımı tamamlanan hastane Lina Mimarlık tarafından tasarlanmıştır. 350 yatak kapasiteli hastane 98.000m2 kapalı alana sahiptir. Hastane, enerji kullanımı ve

çevre dostu tasarımında liderlik sertifikası olarak adlandırılan LEED Gold sertifikasına sahip yeşil bina olarak tasarlanmıştır. Yapının cephe tasarımında doğal gün ışığından faydalanmak için cam giydirme cephe tasarımı yapılmıştır. Farklı renk ve boyutta tasarlanan cam giydirme cephe tasarımı hastanenin cephesine hareket kazandırmıştır.

Şekil 10. Özel Acıbadem Hastanesi Altunizade Şubesi genel görünümü [14]

III. TÜRKİYE'DE ŞEHİR HASTANELERİ

A. Şehir Hastaneleri Genel Özellikleri

Kamu-özel ortaklığı yöntemi ile inşa edilen hastanelere "şehir hastanesi" adı verilmektedir. Sağlık hizmetlerinde performansı yükseltmek amacıyla; ihtiyaç duyulan bütün sağlık hizmetlerinin aynı kampüs içerisinde entegre bir biçimde planlandığı kompleks yapılarıdır. Şehir hastanelerinin yapılması kararı Yüksek Planlama Kurulu tarafından verilmektedir [1]. Türkiye'de uygulanmasına başlanan Şehir Hastaneleri yüksek kapasiteye sahip ve kamu-özel ortaklığı ile yeni bir model hayata geçirmektedir [9]. Sağlık Bakanlığı'nca 2017 yılı itibariyle toplam 32 şehir hastanesi yapılması planlanmıştır. Bu projeler tamamlandığında 42.199 yeni hasta yatak kapasitesine sahip 14 milyon 159 bin m2 kapalı alana sahip hastaneye ulaşmayı hedeflemektedir [10]. İlk şehir hastaneleri 2017 yılında Adana, Mersin, Isparta, Yozgat kentlerinde tamamlanarak hizmet girmiştir. Daha sonraki süreçte ise Elazığ, Manisa, Kayseri, Eskişehir ve Ankara kentlerinde şehir hastaneleri tamamlanarak hizmet vermeye başlamıştır [9].

Sağlık bakanlığı sağlık yatırımları genel müdürlüğünün internet sitesinden alınan verilere göre Türkiye'deki şehir hastaneleri günümüzdeki kullanım durumunu ve kapasitesini gösteren durum aşağıdaki tabloda (Tablo 1) yer almaktadır.

Tablo 1. Türkiye'deki Şehir Hastaneleri Kapasite ve Hizmet Durumu (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Şehir Hastaneleri Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Resmi internet sitesinden [11] alınan veriler düzenlenerek oluşturulmuştur).

Hastanenin ismi	Şu anki Durumu	Yatak Kapasitesi
Yozgat Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	475
Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1038
Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1330
Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1595
Isparta Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	800
Kayseri Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1607
Manisa Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	558
Eskişehir Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1235
Ankara Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	3332
Bursa Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1355
İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	2682
Konya Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	1250

Tekirdağ Dr. İsmail Fehmi Cumaloğlu Şehir Hastanesi	Yapımı Tamamlanmıştır	605
Kütahya Şehir Hastanesi	Yapımı Devam ediyor	610
İzmir Bayraklı Şehir Hastanesi	Yapımı Devam ediyor	2060
Kocaeli Şehir Hastanesi	Yapımı Devam ediyor	1207
Gaziantep Şehir Hastanesi	Yapımı Devam ediyor	1875
Ankara Etlik Şehir Hastanesi	Yapımı Devam ediyor	3577

Bu bilgilere göre Türkiye’de 13 şehir hastanesi kullanıma başlanmıştır. 5 şehir hastanesinin ise yapım süreci devam etmektedir.

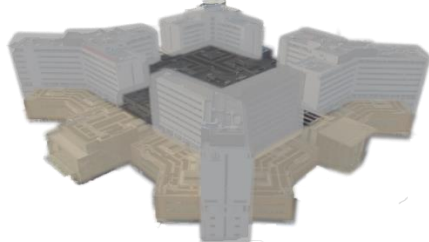

B. Şehir Hastaneler Örnekleri Cephe Özelliklerinin Analizi

Çalışma kapsamında Türkiye’nin farklı bölgelerinde farklı çevresel özelliklere sahip kentlerinde yer alan şehir hastanesi

örneklerinde incelemeler yapılmıştır. Bu kapsamda Akdeniz bölgesinde Adana Şehir Hastanesi, Marmara Bölgesi’nde Bursa Şehir Hastanesi, Doğu Anadolu Bölgesi’nde Elâzığ, İç Anadolu Bölgesi’nde Konya, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ise Gaziantep Şehir Hastanesi incelenmiştir.

Akdeniz Bölgesi için seçilen şehir hastanesi örneği olan Adana Şehir Hastanesi ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Adana Şehir Hastanesi İncelemesi (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Resmi internet sitesinden [11] alınan fotoğraflar düzenlenerek analizler yapılmıştır).

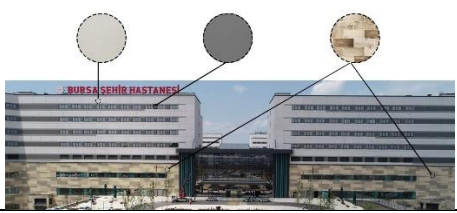

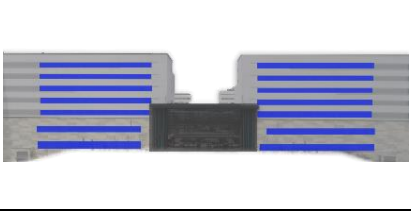
Adana Şehir Hastanesi		
		
Genel özellikler: Akdeniz bölgesinde, 1595 yatak kapasitesine sahiptir. Kent ile ilişkisi: Zayıf, kentsel yerleşkelerden uzak İklim: Akdeniz iklimi- ılıman nemli		
		
Malzeme renk doku: Kahverengi Ahşap kaplama, Gri tonları Cephe boyası	Form özellikleri: Zeminde az katlı kütleye sapanan dört yüksek katlı kütle, az katlı kütle kare form, yüksek katlı kütleler dikdörtgen forma sahip	Cephe boşlukları: Yatay Bant Pencere

Akdeniz Bölgesi’nde Akdeniz iklimine sahip bölgede yani nemli iklim bölgesinde bulunan Adana ilinde yer alan Adana Şehir Hastane yerleşkesinin güneydoğusunda ve güneybatısında kent dokusu, güneyinde ise kamu arazisi bulunmaktadır. Işınal planlama özelliği gösteren hastane kütleleri merkezde az katlı bir kütle ve ona bağlanan yüksek katlı 4 koldan meydana gelmiştir. Az katlı olan kütle 3 katlı,

yüksek katlı olan kütleler ise 9 katlı yapılarıdır. Cephelerde bant pencere özellikleri görülmektedir. Cephe malzemesi olarak beyaz-gri tonlarında cephe boyası ve kahverengi tonlarında giydirme cephe yapılmıştır.

Marmara Bölgesi için seçilen şehir hastanesi örneği Bursa Şehir Hastanesi’dir. Bursa şehir hastanesi ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Bursa Şehir Hastanesi İncelemesi (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Resmi internet sitesinden [11] alınan fotoğraflar düzenlenerek analizler yapılmıştır).

Bursa Şehir Hastanesi		
		
Genel özellikler: Marmara bölgesinde, 1355 yatak kapasitesine sahiptir. Kent ile ilişkisi: Zayıf, kentsel yerleşkelerden uzak İklim: Karadeniz İklimi, Karasal İklim ve Akdeniz İklimleri arasında geçiş özelliği göstermektedir		
		
Malzeme renk doku: Kahverengi-krem taş kaplama, Gri tonları cephe boyası	Form özellikleri: Zeminde az katlı kütleyle saptanan dört yüksek katlı kütle, az katlı kütle kare form, yüksek katlı kütleler dikdörtgen forma sahip	Cephe boşlukları: Yatay Bant Pencere

Marmara Bölgesi'nde Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim arasında geçiş özelliklerine sahip iklim bölgesinde bulunan Bursa ilinde yer alan Bursa Şehir Hastane yerleşkesinin batısında kent dokusu bulunmaktadır. Işınal planlama özelliği gösteren hastane kütleleri merkezde az katlı bir kütle ve ona bağlanan yüksek katlı 4 koldan meydana gelmiştir. Az katlı olan kütle 3 katlı, yüksek katlı olan kütleler ise 8 katlı

yapılardır. Cephelerde bant pencere özellikleri görülmektedir. Cephe malzemesi olarak beyaz-gri tonlarında cephe boyası ve kahverengi-krem tonlarında giydirme cephe taş kaplama yapılmıştır.

İç Anadolu Bölgesi için seçilen şehir hastanesi örneği Konya Şehir Hastanesi'dir. Konya Şehir Hastanesi ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Konya Şehir Hastanesi İncelemesi (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Resmi internet sitesinden [11] alınan fotoğraflar düzenlenerek analizler yapılmıştır).

Konya Şehir Hastanesi		
		
Genel özellikler: İç Anadolu bölgesinde, 1250 yatak kapasitesine sahiptir. Kent ile ilişkisi: Güçlü, kentsel yerleşke içerisinde İklim: Karasal		

		
Malzeme renk doku: Gri-beyaz, sarı, krem, turuncu, mavi tonları cephe boyası	Form özellikleri: Zeminde az katlı kütleye saptanan dört yüksek katlı kütle, az katlı kütle dikdörtgen form, yüksek katlı kütleler yay forma sahip	Cephe boşlukları: Yatay Bant Pencere

İç Anadolu Bölgesi'nde sıcak-karasal iklim özelliklerine sahip iklim bölgesinde bulunan Konya ilinde yer alan Konya Şehir Hastane yerleşkesinin doğusunda yoğun kent dokusu bulunmaktadır. Yerleşkenin batısından çevre yolu geçmektedir. Işımsal planlama özelliği gösteren hastane kütleleri merkezde az katlı bir kütle ve ona bağlanan yüksek katlı 4 koldan meydana gelmiştir. Az katlı olan kütle 3 katlı, yüksek katlı olan kütleler ise 7 katlı yapılarıdır. Cephelerde

bant pencere özellikleri görülmektedir. Cephe malzemesi olarak Gri-beyaz, sarı, krem, turuncu, mavi tonları cephe boyası kullanılmıştır.

Doğu Anadolu Bölgesi için seçilen şehir hastanesi örneği Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi'dir. Hastane ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi İncelemesi (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Resmi internet sitesinden [11] alınan fotoğraflar düzenlenerek analizler yapılmıştır).

Elazığ Şehir Hastanesi		
		
Genel özellikler: Doğu Anadolu bölgesinde, 1038 yatak kapasitesine sahiptir. Kent ile ilişkisi: Güçlü, kentsel yerleşkeye yakın İklim: Soğuk karasal		
		
Malzeme renk doku: Gri-beyaz tonları cephe boyası, Kahverengi cephe kaplaması	Form özellikleri: Zeminde az katlı kütleye saptanan üç yüksek katlı kütle, az katlı kütle kare form, yüksek katlı kütleler dikdörtgen forma sahip	Cephe boşlukları: Yatay Bant Pencere

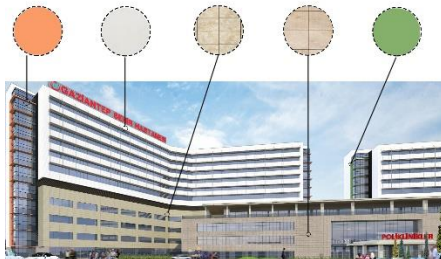
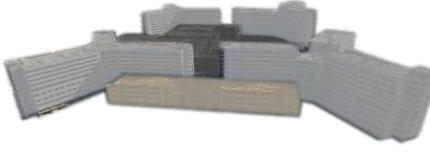
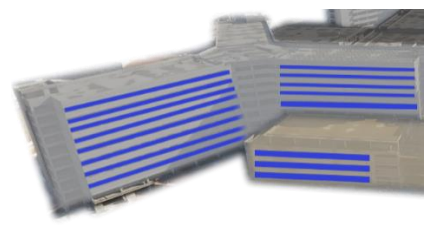
Doğu Anadolu Bölgesi'nde soğuk karasal iklim özelliklerine sahip iklim bölgesinde bulunan Elazığ ilinde yer alan Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi yerleşkesinin doğusunda yoğun kent dokusu bulunmaktadır. Işımsal

planlama özelliği gösteren hastane kütleleri merkezde az katlı bir kütle ve ona bağlanan yüksek katlı 3 koldan meydana gelmiştir. Az katlı olan kütle 2 katlı, yüksek katlı olan kütleler ise 8 katlı yapılarıdır. Cephelerde bant pencere özellikleri

görülmektedir. Cephe malzemesi olarak beyaz-gri tonlarında cephe boyası ve kahverengi tonlarında giydirme cephe kaplama yapılmıştır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi için seçilen şehir hastanesi örneği Gaziantep Şehir Hastanesi'dir. Gaziantep şehir hastanesi ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar Tablo 6'te yer almaktadır.

Tablo 6. Gaziantep Şehir Hastanesi İncelemesi (Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Resmi internet sitesinden [11] alınan fotoğraflar düzenlenerek analizler yapılmıştır).

Gaziantep Şehir Hastanesi		
		
Genel özellikler: Güneydoğu Anadolu bölgesinde, 1875 yatak kapasitesine sahiptir. Kent ile ilişkisi: Güçlü, kentsel yerleşkeye yakın İklim: Ilıman-karasal		
		
Malzeme renk doku: Gri-beyaz tonları cephe boyası, turuncu, yeşil cephe boyası, Kahverengi tonlarında cephe kaplaması	Form özellikleri: Zeminde az katlı kütleyle saplanan dört yüksek katlı kütle, az katlı kütle kare form, yüksek katlı kütleler dikdörtgen forma sahip	Cephe boşlukları: Yatay Bant Pencere

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ılıman karasal iklim özelliklerine sahip iklim bölgesinde bulunan Gaziantep ilinde yer alan Gaziantep Şehir Hastane yerleşkesinin doğusunda yoğun kent dokusu bulunmaktadır. Işınsal planlama özelliği gösteren hastane kütleleri merkezde az katlı bir kütle ve ona bağlanan yüksek katlı 4 koldan meydana gelmiştir. Az katlı

olan kütle 4 katlı, yüksek katlı olan kütleler ise 10 katlı yapılarıdır. Yapımı devam eden yapının cephelerinde bant pencere özellikleri görülmektedir. Cephe malzemesi olarak beyaz-gri tonlarında cephe boyası ve kahverengi tonlarında giydirme cephe kaplama yapılmıştır.

IV. SONUÇLAR

Bina tasarım sürecinde birçok parametre etkili olmaktadır. Bina cepheleri de tasarlanırken tasarım parametreleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bina cepheleri kentsel ara yüzlerdir. İhtiyaçları karşılayabilmek noktasında sağlık yapıları da kent içerisinde büyük alanlarda planlanmaktadır. Bundan dolayı hastane cepheleri de kentlerin özelliklerine

göre önem taşımaktadırlar. Bu çalışmada Türkiye'de bulunan farklı kentsel çevrelere sahip beş farklı bölgede bulunan beş farklı ilde planlanmış olan şehir hastaneleri cephe özellikleri incelenmiştir. İncelemeler sonucunda bu hastane yapılarının benzer ve farklılık gösteren özellikleri özet olarak tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Şehir Hastanesi Örnekleri Cephe Özelliklerinin Karşılaştırılması

Cephe Özellikleri	Kategori	Adana	Bursa	Konya	Elazığ	Gaziantep
Kent Dokusu ile ilişki	Zayıf					
	Güçlü					
	Diğer					
Form	Dikdörtgen					
	Kare					
	Yay					
	Diğer					
Yerleşme Özelliği	Işınsal					

Renk	Beyaz					
	Gri					
	Kahverengi					
	Diğer					
Doku	Cephe boyası					
	Cephe kaplaması					
	Giydirme cephe					
	Diğer					
Yükseklik (Kat)	7					
	8					
	9					
	10					
	Diğer					
Pencere Özellikleri	Bant pencere					
	Diğer					

İncelenen hastane yapılarında kat yükseklikleri birbirinden farklı olsa da kare ve dikdörtgen form ile planlamalar yapıldığı, sadece Konya Şehir Hastanesi'nde yay yüzeylere de rastlandığı görülmüştür. Bununla beraber tüm hastanelerin ışınal planlama özelliklerine göre planlandığı ve hepsinde yatay bant pencereler kullanıldığı görülmektedir. Yine bu hastane yapılarında cephe malzemesi olarak çoğunlukla beyaz-gri ve kahverengi renk tonlarında cephe boyası ve kaplama malzemeleri ile nadiren başka renk tonlarının kullanıldığı görülmüştür.

İnceleme sonucu çevresel özellikleri birbirinden çok farklı olmasına rağmen birçok konuda benzer özellikler gösteren hastane yapıları planlandığı görülmüştür. Kütlesel olarak kentlerdeki çoğu yapıdan daha büyük olan şehir hastaneleri kent dokusunu ve kentin silüetini etkilemektedir. Tüm yapı türlerinde olduğu gibi hastane yapılarında da bulunduğu yerin iklim, coğrafi özellikler, fiziksel özelliklerine göre tasarımlar

yapılması gerekliliğinin göz önünde bulundurulması önemli bir konudur. Yapıları tasarlarken buldukları coğrafya ve iklim verilerine göre tasarlamak yapının ısıtma ve soğutma maliyetlerini düşürmektedir. Şehir hastaneleri gibi büyük kütleler için ısıtma ve soğutma maliyetleri daha da önem kazanmaktadır. Tek bir yapı türünün yerden bağımsız düşünülerek birbirinden çok farklı coğrafyalarda planlanması kentsel hafıza, yere uygunluk, iklim gibi birçok tasarım faktörünü göz ardı etmek beraberinde yeni sorunları getirecektir. Şehir hastanelerinin cephe tasarımlarının daha nitelikli olması gelecek nesiller için kentsel belleklerde yer alacak olmasından dolayı önem arz etmektedir. Bu bağlamda, şehir hastanesi tasarımlarında mimari anlamda yapının bulunduğu şehir, coğrafi bölge ve iklime ait gerekli tasarım kriterlerine sahip olmaları önemsenmektedir.

V. KAYNAKLAR

- [1] K. Pala, *Türkiye'de Sağlıkta Kamu-Özel Ortaklığı-Şehir Hastaneleri*, İletişim yayınları, İstanbul, 2018.
- [2] K. Karasu, "Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesinde Kamu-Özel Ortaklığı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 66(3): 217-262. 2011.
- [3] (2022) Hastane Websitesi [Online]. Available: <https://www.cedars-sinai.org/locations/cedars-sinai-main-campus-89.html>
- [4] (2022) Wikipedia [Online]. Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Johns_Hopkins_Hospital#cite_note-44
- [5] (2022) Hastane Websitesi [Online]. Available: https://www.hopkinsmedicine.org/the_johns_hopkins_hospital/
- [6] (2022) Hastane Websitesi [Online]. Available: <https://x-tention.com/en/success-stories/heidelberg-university-hospital>
- [7] (2022) Hastane Websitesi [Online]. Available: <https://manens-tifs.it/surgery-pole-borgo-trento-hospital-verona/>
- [8] (2022) Hastane Websitesi [Online]. Available: https://www.kanazawa-med.ac.jp/English/public_html/About/Campus.html
- [9] (2022) Tuzla Belediyesi Websitesi. [Online]. Available: <https://www.tuzla.bel.tr/>
- [10] R. Tibet, E. Tibet, ve Ö. Küçükerman "Medicana Kızıltoprak" *Tasarım Dergisi*, sayı:274, s.56-58, Eylül, 2017.
- [11] (2022) Zoom/TPU Mimarlık Şirketi Websitesi. [Online]. Available: <https://www.zoom.com.tr/portfolio/medicana-hospital-kiziltoprak/>
- [12] (2022) Trhastane Websitesi. [Online]. Available: <https://www.trhastane.com/mustafa-kemal-pasa-devlet-hastanesi-5238.html>
- [13] (2022) Mimarizm Websitesi. [Online]. Available: https://www.mimarizm.com/mimari-projeler/saglik/guven-saglik-kampusu_129358
- [14] (2022) Arkiv Websitesi. [Online]. Available: <http://www.arkiv.com.tr/proje/acibadem-altunizade-hastanesi/8139>
- [15] İ.H. Kayral, "Kırık Pencereler Teorisi, Şehir Hastaneleri Yönetim Modelinde Hasta Güvenliği için Kullanılabilir mi?", *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 22(3): 677-694. 2019.

- [16] M. Atasever, M. Gözlu, M. Özaydin, H. Güler, M. Örnek, O. B. Barkan, Y. Kavak N. İlhan, *Şehir Hastaneleri Araştırması*, SASAM- Sağlık-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi Enstitüsü. 2018.
- [17] (2022) [Online]. Available: <https://sygm.saglik.gov.tr/TR,33960/sehir-hastaneleri.html?Sayfa=1>